

Коммунистическ тосхлтин алдр зура хүцэх төр советск улст сургьмдж бгэгьнэ кōдлмшиг жорулдж, теднэ коммунистическ ухан-серлиг болн күч-кōлснэ шуынги бōдлүүдж, олна керги бōдән чинрлдж медг, шин авч-бәрцтә улс болдж, коммунистическ тосхлтд шуынгыгьгар орлцхиг нежджәнә. Эн төр, нег үлү ода, коммунизм делгү тосхгддж йовх цагт, цуг советск амти, күн-чидлән негдүүдж, алдр зура жүцэхәр зүткдж, кōдлдж йовх саамд ик бōдән чинр зүүдж тавгдджәнә, тер юнъгад гхлә, оln амтнә культур, медрл ухан-серл бōдән болх дутман, коммунистическ тосхлтин зура сән чинртәгьгар, хурдар күцәгддж социальзмәс коммунизмүр орлгын түргәр кегдх зōвтә. Болв, эн тоотд харшлтан күргәд, оlnа диг-дараг эвдәд йовдг улсла ноолда кех-цуг оlnа ик чинртә төрнә мōн.

Оlnа диг-дара эвдг улсла ноолда кеж, теднд сургьмдж бггльгәр, Кировин нертә колхозд (Яшалтинск район) бүрдәгдсн оlnа заргь хара биш сән кōдлмш кежжәнә. Энүнд буру-бусла йовдлмуд гаргьсн улсиг оlnа заргь, селәнә амтнә күүндврт тавдж, гаргьсн гөжинь теднәр шалгьулдж хәләлтгәд, оlnа чирәд тини улсиг ичәгьгәд, хаджгьринь цәәлгьдж медүләд, сургьмдж бгнә.

Эн колхозд шофер болдж кōдлджәсн колхозник Копий соктугьгар оlnа диг-дара эвдәд, заргьла харгьх зōвтә болв. Арк уучкад, азд йовдл гаргьгәд йовдг шофериг колхозин правленә бийиннь дааврт а в а д, эврәнн оlnа заргьгар, энүнә гаргьгәд йовсн хаджгьр йовдлмудиг хәләгьгәд, терүг шоферин кōдлмшәс гаргьгәд, талдан күнд кōдлмшт тавб. Терүнә хōбн, эн тер кōдлмштан 3 сард

йовад, гаргьсн гөжинә медәд, бийән чикәр бәрцг болв. Ода эн урдк кōдлмштан хәрү ора.

Хаджгьр-буру йовдн гаргьсн эн колхозд ганцхн эн биш. Энүнәс талдан, богль наста колхозникүд, Суржик, Подольский, Гордеев гурвн бас соктугьгар эвгө үкмүд келәд, азд йовдл гаргьсн бәәдж. Эн гурвнә гаргьсн гемиг бригадин оlnа хург ик гидгәр шалгьдж келәд, әдн дамжж тини йовдл гаргьшго болдж үгән бгснә хōбн, заргьгәд бгггг, бийиннь дааврт авб.

Урдн гөм гаргьгәд уга, нег дамж баахн-бичкн үүн-гөм гаргьсн улсиг эврәннә коллектив дундан сургьдж-закрдж авлгьнд Приозери районд совхозмудин, учрежденьсн, предприятиясн коллективс, күч-кōлсчир бггәр орлцжәнә.

Эн районд кесг улсн, тер дотр нургьлдж багьчудин гаргьсн буру-бусл, оlnд әәмшг өс күргджәх, багь чинртә керг-үүлиг района заргь коллективсн оlnа заргьд бгч хәләлтгьв. Энн чик чигн болджана, тер юнъгад гхлә, оln амтнәс, теднә үгәс, шөөдрас ах юмн уга. Оlnа гарт кен чигн күн чикрх, ясрх зōвтә.

«Ергенинский» совхозин шофер Кичкин, буудя кеер хулхалад бәрцгьв. Эн урдн хулха кеж үзәд уга, ар-үн чикәр бәәдж. сәәнәр кōдлдж, совхоздан 3 гар джл кōдлджәх күн.

Ик әс болвчн, үүрим хулха кегьгәд бәрцгсн Кичкиниг чаньгь кебәр шалгьдж, ичәдж, онц бийиннь аргь хәлгьгәд, оlnа зōбрт үлү үзәд, хулха кегьгәд, бүкл совхозин коллективин нер тутаджәх күн гидж хуртг амтн келцхәв.

— Би, эврәннә эндүгьгән медж авб. Амтн намаг газалх үүлдвр гаргьсн бәәджв. Мини гөм, Болв-би дамжж тини йовдл гаргьшгов. Сәәнәр кōдлдж, эндүгьгән чиклдж чадхв. Амтнә келсәр бийән бәрцг болнав, — гидж

үр Кичкин оlnа хургас сурв.

Гөмән медәд, бийән чиклдж-авхл иткәд, оlnа хурт терүг эврәннә коллективин дааврт авб.

Кōдлгч Манджиев («Приозерный» совхоз), Санджиев («Ергенинский» совхоз) койр, оln бәйсн газрт керүл-цүүгә татад, бузр-азр үт келәд, оln амтнә диг-дара эвдәд бәәсндән, кōдлмшчирин оlnа хурт тавгдж күүндлгдцхәв. Эн койр, урдк зань-бәәрән хайдж, лавта чикрх улс гигьгәд, совхозмудин коллективс, бәйсн сургьдж авч чадх болдж района прокуратурас сурдж. әдниг дааврт амцхав.

Дааврт авна гисн—амр төр биш. Оlnа дааврт кү авснәнн хōбн, тер күн коллектив дотр чикрджәх угаг, ягьдж кōдлджәхинь, чикрх болсн үгдән күрчәх угаг хәләдж, сургьмдж бгч, терүнд күцц неквр тавх зōвтә.

Зәрм газар, ик үүл гаргьсн улсиг харсад, дааврт авхар седдг чигн, йовдл гарна, Улгүрлдж, «Лиманный» совхозд рабхозин ахлач Швецовас 13 миньгьн арслнә дугдж, наадк 4 кōдлмшчирәсн — 60 миньгьн арслнә. Совхозн партиин-профсоюзн органицзат, дирекц гурвн, тедниг заргьд бгхнн ормд, хәрнә нам тедниг харсад, мана дааврт бгтн гидж заргьгәс сурв.

Урд цагас үдсн хуучн авьяс — хулха келгьн, азд-алә гаргьлгьн, оlnа диг-дара эвдлгьн — цуг эн тоот социализмлә кезә чигн ирлшшгө йовдлмуд болджана. Әднлә цуг аргь-чидләрн, бәәх эв-аргьгарн ноолда кех кергтә.

Коммунизмүр бōрдх дутм, государств заллгьнд, обществин керг-төр залдж күцәлтгьнд күч-кōлсчирин организацион орлцгьн, чинрән бōдлдж, улм икдх зōвтә. Советск улсиг коммунизмд итклтә, Төрсндән эв-кь-дурта, оlnа диг-дараг төвчг болдгар сургьлгьн-бггә цагт мана бмн бәәх төр.

Коммунизм делгү бггәр тосхгддж йовх цагт советск государствн кех-жүцәх төрмүд КПСС-н XXI хурт төмдгхләрн, государствени органицс кеж-күцәдж бәәх кесг үүлдврмүл тер дотр оlnа диг-дара харлгьн, социалистическ янзар бәәлгьнә зокал теткльгьнә төрмүд оlnа организацион гарт орх зōвтә гидж заасн. Оlnа диг-дара харлгьн, социалистическ күч-кōлснд хоома гаргьдг, хулха ке-дг, худл-хов цацгд, азд-алә гаргьдг улсла чаньгь, авртан уга ноолда кеж, тер йовдлмудас амт бөжрлгьн, үүл гаргьдг учр-утхиг ууруллгьн-государствени чинртә төр болджана. Болв, эн деер келгдсн тоотсиг, оln амтнә орлцлгьн угагьгар күцәнә гидг ик хату. Тегәд, өнүнә тусжд предприятьсәр, колхоз-совхозмудар, учрежденьсәр гарсн оlnа заргьсн илгьч ик болджана.